

У зеленому-зеленому селищі, у високому-високому будинку на сьомому поверсі жили-були бабуся Ліза, дядько Андрій і онука Соня, а ще Котик, Півник і Шафка.

Шафка

Коричневу дерев'яну Шафку дбайливими руками зібрав сам дідусь Петро. Тоді на його голові не було жодної сивої волосинки, а руки були міцні й жилаві. Та й дідузем, власне, він тоді ще не був, і всі звали його Петрусем. Він припасовував Шафку до стіни нової квартири та всміхався вагітній дружині Лізі: «На віки будемо, на віки». У тому житті все здавалося «назавжди» – одна квартира, машина (якщо пощастить) і величезна імперія, зшита з клаптиків.

Петрусь складав Шафку, припасовував деталі, налагоджував дверцята, і вона відразу ж постала великою, статечною, гордовитою. Усміхнені Петро і Ліза думали про неї, як про велику комору, ту, з їхніх діточих пригод у рідному селі. До того як прийшла Велика війна.

Всередині Шафка більша, ніж здається ззовні. Вона береже сімейний крам. Витончений порцеляновий посуд,

який лиш зрідка діставали з особливих нагод і в якому відсвічувалося красиве життя, що колись мало би настати.

Шафка оберігає маленькі кошлаті ковдри, в яких Петро і Ліза забирали новонароджених близнюків із пологового будинку, сина й доньку – Андрія і Катю.

На іншій полиці Шафка зберігає сімейні фотоальбоми з чорно-білими світлинами. І бабуся Ліза все обіцяє собі якось впорядкувати альбоми, попідписувати фотографії, поскладати їх за роками. Бабуся гадає, може, колись онука Соня зацікавиться їхнім життям і минулим своєї родини. Бабуся, звісно, всього не розповість – бо чи ж треба дітям знати стільки болю – та, може, онука хоча б упізнає в рисах загиблих родичів себе.

Ще в іншій шухлядці Шафка береже дідусеві й бабусині медалі героїв праці Союзу, якого вже давно наче і нема, та він усе одно постійно дає про себе знати болісними корчами.

А ще глибше, між свідоцтвами про народження, про шлюб і Петрову смерть, Шафка береже простирадла, черевики, хустку, які Ліза припасла собі на похорон. Береже Лізину вишиванку. Поруч ще бабусині серцеві краплі, які вона крапає у келишок із водою. Вона крапає їх, коли на душі стає нестерпно від спогадів. Запах крапель розлітається квартирою, і його не сплутати ні з чим.

Соня змалечку знає – так пахне горе.

У тій же шухлядці лежать бабусині гроші. Їх небагато. Та і цим кольоровим папірцям вона вже не здатна

дати раду, вони лиш мерехтять. Час до часу Бабуся сягає по них рукою і дає вже не малій онуці Соні трохи грошенят. Так, най побалує себе чимось солодким. Бо Лізі вже давно лікарі не дозволяють солодкого, тож вона лише тішиться за Соню, коли та наминає шматок медівника чи «Наполеона».

І якщо сягнути верхньої полички Шафки (такої високої, що в бабусі щоразу перехоплює подих, коли вона з ризиком для життя стає на табуретку, а Шафка вся наче нахиляється до Лізи, тільки щоби їй допомогти), то можна дістатися до найбільшого бабусиного скарбу.

Сіль. Сірники. Борошно. Сухарі. Мотузка. Олія. Пачки з гречкою, вже окуповані кількома поколіннями молі.

Близнюки, коли були малими, розуміли, чому мама робить ці запаси. Вона називала себе білочкою і пояснювала, що має робити припаси на довгу-довгу зиму, яка може раптом вторгнутись.

Соня ж уже в ці історії не вірить і не може зрозуміти, чому бабуся найбільшим скарбом Шафки вважає саме ці припаси.

А Шафка береже Лізині таємниці, намагається зайвий раз не жалітися на життя і не порипувати поіржавілими завісами дверцят. Часом бабуся ніжно проводить по ній рукою, зупиняється і наче прислухається – чи хоча б на мить не відчує на поверхні Шафки тепло Петрусевих рук.

Півник

Півник родом із Василькова Київської області, хоча невпинно переконував Шафку і Кота, що сам він точно з Мальорки.

Петро подарував його Лізі на семиріччя близнючків.

Колись у Петрусевому й Лізиному дитинстві, одразу по Великій війні, в селі не лишилося жодної тварини. Ні песика, ні півника, щоби провіщали ранкову годину. У школу збиралися навпомацки і вгадували час навмання. Петрусь будив Лізу чеберяти до школи у сусіднє село. Бувало, що вони помилялися й приходили за годину-дві до початку уроків.

Коли Ліза побачила Півника у Петрусевих руках, то відразу зрозуміла, чому тепер з ними житиме саме він. Той, кого так бракувало в їхньому дитинстві. Гордовитий, керамічний, вкритий розписами з глазурі (тут Півник не витримує і додає: «Це зветься майолікою»). Так-так, Півнику, назва ця походить з далекого іспанського острова Мальорка (Півник знову гукає у бік Шафки і Кота: «Я ж кажу, а ви все: Васильків-Васильків»). І справді –

Півника і сотні тисяч його побратимів змайстрували на Васильківському майоліковому заводі.

Півник – куманець. Себто глечик. Він мав би напувати спраглих, але був занадто гарним, щоби братися за побут.

У дитинстві близнюків Півник стояв на сімейному столі. Мав чатувати спокій родини, попереджати небезпеки та дзвінким голосом пробудити своїх, коли гряде найтужливіша, безпросвітна ніч. Коли зупиняться годинники, згаснуть зорі та палатиме небо. Як це було в Петрусовому й Лізиному дитинстві, коли гриміла Велика війна.

Змінювався час, змінювався запах у квартирі, і ремонт, що здавався вічним, вже теж благав про допомогу. Шпалери із зображенням дубового листа, здавалося, змарніли, і для них настала затяжна осінь. Петро марнів, ніби всі борги перед смертю й старістю йому доводилося віддавати водночас.

Ліза протирала Півника шматком сірої тканини та все рідше намагалася відмити його до блиску. У горло Півника забивався пил і накип прожитих днів. Часом птах гадав, що коли настане та мить, яку він чекав усе своє життя, і йому доведеться провіщати небезпеку, він не зможе видобути зі своєї горлянки і звуку. Лишиться німим та не зможе відвернути загрозу.

Близнюки росли, і Ліза з Петром часом не могли збагнути – де ж вони схибили, що доля їхніх дітей склалася саме так.